

YTTRANDE
2020-10-14

Dnr S2020/05113/SF

Pensionsrättvisa
pensionsrattvisa@gmail.com

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på Grundpension – Några anslutande frågor (SOU 2020:32)

Sammanfattning

Regeringen har inbjudit Pensionsrättvisa att lämna ett remissvar angående slutbetänkandet Grundpension – Några anslutande frågor (SOU 2020:32). Pensionsrättvisa är en ideell förening som anser att det är alla människors rättighet att få en trygg pension. Vi vill ha ett pensionssystem som vilar på en jämlik och etisk värdegrund; ett system där alla människor har rätt till en värdig pension oavsett ursprung, könstillhörighet, funktionsvariation, inkomst eller yrkesbakgrund.

Pensionsrättvisa instämmer med förslaget att försäkringstid även fortsättningsvis ska kunna tillgodoräknas med som mest 40 år.

Pensionsrättvisa instämmer inte med förslaget att åldern för när grundpension tidigast får tas ut ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension. Pensionsrättvisa konstaterar dock att förslaget ger ett förenklat regelverk.

Pensionsrättvisa har reservationer mot förslaget om en ny undantagsregel som ger fortsatt rätt till grundpension från 65 års ålder i de fall den enskilde uppfyller ett särskilt förvärvsvillkor.

Pensionsrättvisa instämmer inte med förslaget att avskaffa särregeln för vissa försäkrade att tillgodoräkna sig bosättningsstid i tidigare hemland.

Pensionsrättvisa har reservationer mot förslaget att avskaffa regeln som möjliggör att försäkringstid som legat till grund för sjukersättning kan användas för att beräkna försäkringstid för grundskyddet inom den allmänna ålderspensionen.

Pensionsrättvisa har inga synpunkter om förslaget att ta fram en utformning av sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning.

Avsnitt 4: Försäkringstid för grundpension m.m.

Utredningsförslaget: Försäkringstid ska även fortsättningsvis kunna tillgodoräknas med som mest 40 år.

Pensionsrättvisa instämmer i att försäkringstid även fortsättningsvis ska kunna tillgodoräknas med som mest 40 år eftersom den tiden är mer än tillräcklig för att uppfylla kravet på långtidsanknytning till Sverige. Vi uttrycker reservationer eftersom vi anser att 40 år är en alltför lång tid för att uppfylla kravet för långtidsanknytning.

Utredningsförslaget: Den nedre gränsen (16 år) i det åldersintervall inom vilken försäkringstid för grundpension kan tillgodoräknas bör inte ändras.

Pensionsrättvisa instämmer i förslaget.

Utredningsförslaget: Åldern för när grundpension tidigast får tas ut ska höjas från 65 till 66 år 2023 och från och med 2026 utgöras av riktåldern för pension.

Pensionsrättvisa instämmer inte i förslaget även om det ger vissa fördelar.

Förslaget innebär att samtliga pensionsrelaterade åldersgränser, liksom vissa åldersgränser i kringliggande socialförsäkringssystem, på sikt kopplas till samma ålder. Att det blir samma åldersgränser istället för olika åldersgränser gör att pensionssystemet blir lättare för allmänheten att förstå. Vi inser vikten av att försäkringen (samt LAS-åldern) höjs på samma sätt som pensionsåldern för att undvika att en större grupp äldre personer blir utsatta på arbetsmarknaden.

Vi påminner regeringen att det är ytterst viktigt att åtgärder tas för att skydda äldre arbetstagare från arbetslöshet, förbättra den psykosociala och fysiska arbetsmiljön, säkerställa möjligheter till omställning och kompetensutveckling under hela arbetslivet, och ge alla tillgång till företagshälsovård.¹

Vi anser att alla förvärvsarbetande som under många år har haft ett tungt belastat arbete även fortsättningsvis ska kunna ta ut pension från 65 år utan en omständlig ansökningsprocess och detta även utan pensionsgrundande inkomst under minst 44 år.

Utredningsförslaget: En undantagsregel ska införas som ger fortsatt rätt till grundpension från 65 års ålder i de fall den enskilde uppfyller ett särskilt förvärvsvillkor... den enskilde under minst 44 år har haft pensionsgrundande inkomst som för vart och ett av åren har uppgått till lägst två inkomstbasbelopp.

Pensionsrättvisa har reservationer mot förslaget.

Förslaget kommer att skydda vissa äldre människor som har haft ett 44-års yrkesliv med låg lön. Särregeln kommer inte att skydda andra grupper, t.ex. personer som inte kunde jobba 44 år på grund av en psykiskt och/eller fysiskt ansträngande arbetsmiljö eller som inte hade tillgång till daghem/förskola när deras barn var små (t ex i Sverige på 1970- och 80-talet²) och som därför var tvungna att ta hand om barnen istället för att lönearbeta på heltid. Dessutom omfattar inte förslaget den grupp människor som har haft tunga jobb men

¹ TCO 2017. *För ett längre arbetsliv. Tjänstemännens planering för pension.* TCO Rapport No. 5. Tjänstemännens centralorganisation, Stockholm.

² Martin Korpi, B., & Utbildningsdepartementet. (2015). *Förskolan i Politiken – om intentioner och beslut bakom den svenska förskolans framväxt.* Regeringskansliet, s. 31: ”Antalet förvärvsarbetande mödrar ökade långt snabbare än det fanns platser i barnomsorgen. 1970 var nära hälften av småbarnsmammorna förvärvsarbetande, men andelen barn med plats i barnomsorgen var knappt nio procent. Tio år senare arbetade 70 procent och ändå hade bara drygt 30 procent av barnen kommunal barnomsorg”, s. 33 ”Trots att det första decenniet av barnomsorgsutbyggnad innebar en kraftig ökning av antalet platser betraktades barnomsorgen långt ifrån som en rättighet – snarare var det ett privilegium att få en plats för sitt barn”, och s. 61 ”Vid den första uppföljningen 1995 kunde cirka 80 procent av kommunerna erbjuda förskoleverksamhet i början av hösten, enligt de nya kraven. Därefter ökade kommunernas beredskap snabbt och sedan flera år har 98-99 procent av kommunerna kunnat tillhandahålla förskoleverksamhet utan oskäligt dröjsmål och detsamma gäller skolbarnsomsorgen.”

som pga invandring har kommit in i arbetslivet i Sverige för sent för att uppfylla kravet på 44 år med pensionsgrundande inkomst.

Vi påminner regeringen om vikten av att undvika en omständlig ansökningsprocess för att säkerställa att personer som har rätt till grundpension från 65 års ålder inte ska gå miste om den.

Avsnitt 5.1: Tillgodoräknande av försäkringstid i vissa situationer: Tillgodoräknande av hemlandstid

Utredningsförslaget: Att avskaffa särregeln för tillgodoräknande av försäkringstid: regeln som gör det möjligt för vissa försäkrade att tillgodoräkna sig bosättningstid i sitt tidigare hemland, ”hemlandsregeln”.

Pensionsrättvisa motsätter sig förslaget.

Regeringen bör inte avskaffa särregeln.

Skälen för detta är följande:

Förslaget skulle innebära att människor som har fått uppehållstillstånd som flyktingar kommer att få avsevärt lägre pension när de pensioneras i framtiden, inklusive människor över 65 år som beviljas uppehållstillstånd som flykting från och med 2022. Skälet är att de inte längre kommer att få tillgodoräkna s.k. hemlandstid som underlag för grundpension utan istället får ansöka om bostadstillägg, äldreförsörjningsstöd och ekonomiskt bistånd. Den offentligfinansiella kostnadsminskningen på cirka 285 miljoner kronor de första fem åren³ som förslaget innebär kommer på bekostnad av dem mest utsatta medlemmarna i vårt samhälle: flyktingar, en grupp som enligt utredningen är en sårbar och skyddsvärd grupp. Detta är inte acceptabelt.

Vi påminner regeringen om dess ansvar enligt Genèvekonventionen: att flyktingar integreras i samhället i det land där de har bosatt sig. Därför bör insatser för social och ekonomisk integration stödjas, eftersom sådana insatser bidrar till att förverkliga ett grundläggande mål enligt artikel 2 och artikel 3.1 k i fördraget, nämligen att stärka och bevara ekonomisk och social sammanhållning.

Efter FASIT-simuleringen blir den individuella disponibla inkomsten cirka 2 000 kronor lägre per månad för både kvinnor och män än den skulle ha blivit med nuvarande reglering.⁴ Sänkningens omfattning är mer uppenbar i jämförelse med den förstärkning av garantipensionen med 200 kronor i månaden som infördes i år. Sänkningen för pensionerade flyktingar blir alltså tio gånger större än den förstärkning av garantipensionen som andra får.

Denna avsevärda minskning i den individuella disponibla inkomsten baseras på antagandet att individen framgångsrikt har ansökt om äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg. Annars förväntas att den månatliga grundpensionen i genomsnitt blir 6 200 kronor lägre än med befintlig reglering för kvinnor och 3 800 kronor lägre för män.⁵ Denna rejäla sänkning representerar en relativ minskning i pension som för kvinnor är 31 gånger större än

³ SOU 2020:32, s. 209.

⁴ SOU 2020:32, s. 210.

⁵ SOU 2020:32, s. 210.

höjningen som personer med garantipension kommer att få, och 19 gånger större vad gäller män.

Förslaget har alltså en dubbel negativ påverkan på ekonomisk standard för människor som inte längre skyddas av hemlandsregeln. Både antalet berörda personer samt procentuell förändring är störst i den kvintil som har lägst ekonomisk standard.⁶ Vi noterar med viss bestörtning att mer än hälften av de berörda personerna återfinns i den femtedel av befolkningen som har lägst ekonomisk standard.⁷ Förslaget är ytterst regressivt. Det leder till att den ekonomiska standarden blir nästan 7 procent lägre för den kvintil som har lägst ekonomisk standard.⁸

Förslaget om avskaffandet av hemlandstidsundantag skulle avsevärt försämra ekonomin för framtida pensionärer födda 1957 eller senare som kommit till Sverige som flyktingar – en grupp som redan är ekonomiskt utsatt. Istället för att få hela den nya grundpensionen kommer den gruppen att leva på en skälig levnadsnivå. Enligt uppdaterade siffror för 2020 är den skäliga levnadsnivån 5857 kronor kvar i månaden efter att boendet är betalt, ungefär 200 kronor per dag.⁹ Det är en levnadsnivå som ligger strax över EU:s gräns för relativ fattigdom—en inkomst efter skatt på 60 procent av landets medianinkomst—och som betyder att personen riskerar fattigdom. Vi påminner regeringen om att alla dessa beräkningar grundar sig på antagandet att varje enskild framgångsrikt kommer att ansöka om äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg.

För att få äldreförsörjningsstöd måste man söka det aktivt hos Pensionsmyndigheten. Det är välkänt att många går miste om behovsprövade förmåner, särskilt vad gäller utsatta grupper som kan sakna socialt stöd, administrativ kunskap, kunskaper i majoritetsbefolkningens språk, eller läs- och skrivkunskaper. Med ålderns höst kan det förväntas att flera pensionärer kommer att uppleva kognitiva försämringar eller sjukdomar som hindrar dem från att söka äldreförsörjningsstöd som kräver information om minst 10 olika inkomstkällor efter avdrag för skatt för den enskilda samt eventuella andra personer som bor i samma hushåll. Äldreförsörjningsstöd beviljas för en period av högst tolv månader i taget, sedan måste en ny ansökan lämnas in. Om arbetsinkomst och inkomst från eget företag överstiger 24 000 kronor per år dras det bort från äldreförsörjningsstödet krona för krona, vilket gör det svårt för en pensionär att förbättra sin ekonomiska situation på egen hand. Vissa aspekter rörande äldreförsörjningsstödet är oroväckande för enskilda och kan göra att man bestämmer sig för att inte ansöka om stödet. En regel som är särskilt skrämmande är att personer som inte anmäler relevanta förändringar kan bli skyldiga att betala tillbaka pengar. Relevanta förändringar inkluderar att man får en inneboende, t ex ett vuxet barn som flyttar in för att hjälpa till om man har haft en akut hjärtinfarkt eller stroke. Då behöver man ansöka om ekonomiskt bistånd hos kommunen.¹⁰ Mitt i en kris kan en sådan regel lätt glömmas bort, eller så tvingas den äldres närstående att göra en avvägning mellan att bidra med socialt eller finansiellt stöd. Pensionsmyndigheten har konstaterat att orsaken i majoriteten av fallen när bostadstillägget betalas ut felaktigt är att individen inte har anmält ändrade uppgifter.¹¹ Myndigheten anser att ju fler ärenden som uppstår, med långa

⁶ SOU 2020:32, s.211–212.

⁷ SOU 2020:32, s. 211.

⁸ SOU 2020:32, s. 211.

⁹ <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/allt-fler-aldre-beroende-av-forsorjningsstod>

¹⁰ SOU 2020:32, s. 208.

¹¹ Pensionsmyndigheten. *Remissvar "Förbättrat grundskydd för pensionärer, S2019/00462/SF"* 2019-04-10.

utredningar och högre risker för felutbetalningar som följd, desto mer resurskrävande blir administrationen av förmånen och desto längre blir handläggningstiderna.

Många går miste om bostadstillägg: skattningen för 2016 visar ett mörkertal för bostadstillägg på cirka 129 000 personer jämfört med de 293 000 pensionärer som får bostadstillägg.¹² Det är ungefär en tredjedel som hamnar i det så kallade mörkertalet.¹³ Angående äldreförsörjningsstöd så uppskattar Pensionsmyndigheten ett mörkertal på 47 procent hos kvinnor och 36 procent hos män.¹⁴ Risken är alltså att mer än var tredje framtida pensionär som inte längre skyddas av hemlandsregeln går miste om bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd med allvarliga konsekvenser som följd. Med en genomsnittlig skillnad på 3000 kronor beroende på om behovsprövade förmåner inkluderas eller exkluderas i slutbetänkandets beräkningar¹⁵ så underskattas minskningen i individuell disponibel inkomst avsevärt. Slutbetänkandet uppskattar att cirka 600 kvinnor och 700 män (=1300 pensionärer) berörs direkt av förslaget under det första året.¹⁶ Med det realistiska antagandet att en tredjedel av dessa nyblivna pensionärer kommer att hamna i mörkertalet för bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd kan vi konstatera att minst cirka 200 kvinnor och 230 män komma att hamna under den skäligen levnadsnivån vilket placerar dem under fattigdomsgränsen (under inkomstgränsen för relativ låg ekonomisk standard). Givet att de som skulle beröras av förslagets införande det här året är representativa för framtida årskullar skulle samma antal människor—1300—bli direkt berörda av förslaget varje år. Den ackumulerade effekten efter 20 år skulle därmed bli ytterligare 8600 fattigpensionärer (minst 4000 kvinnor och 4600 män) som direkt konsekvens av förslaget.

Enligt slutbetänkandet förväntas utbetalningar i ekonomiskt bistånd att öka med 5 miljoner kronor om året. Efter 5 år förväntas summan att bli 22 miljoner kronor per år. Det finns ingen indikation i slutbetänkandet om de förväntade administrativa kostnader en sådan ökning skulle medföra. Detta är förvånande eftersom socialtjänsten gör en utredning för att bedöma om en person har rätt till bistånd. Utredningen omfattar uppgifter om boende, familjeförhållanden och alla ekonomiska förhållanden så som inkomster, tillgångar och utgifter.¹⁷ Socialtjänsten kräver att man styrker uppgifterna genom att till exempel visa hyreskontrakt eller kontoutdrag. Det är oacceptabelt att presentera tillgången till ekonomiskt bistånd som en långvarig lösning till fattigdom hos äldre människor som har fått skydd i Sverige. Ekonomiskt bistånd är riktat mot personer som har problem att försörja sig själv och andra i sitt hushåll. Det ska tillgodose kostnader för behov som uppstår då och då, som kostnader för tandvård, glasögon, sjukvård och medicin, flyttkostnad och begravning. Att förslaget förväntas öka antalet människor som får ekonomiskt stöd från socialtjänsten visar att det förväntas skapa en ny grupp fattigpensionärer av de mest utsatta i vårt samhälle som en gång har sökt och beviljats skydd i landet.

¹² <https://www.pensionsmyndigheten.se/nyheter-och-press/pressrum/nu-hojs-bostadstillagget-for-pensionarer>.

¹³ Pensionsmyndigheten 2019. *Mörkertalet inom bostadstillägg till pensionärer - en genomgång av underutnyttjandet*. Pensionsmyndigheten, Stockholm.

¹⁴ Pensionsmyndigheten. (2020). *Uppdrag om bostadstillägg: Svar på regeringsuppdrag* (No. 2020–214), s. 2.

¹⁵ SOU 2020:32, s. 210.

¹⁶ SOU 2020:32, s. 210.

¹⁷ Socialstyrelsen. 2020. *Ekonomiskt bistånd – för privatpersoner*.

<https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/ekonomiskt-bistand/ekonomiskt-bistand-for-privatpersoner/>

Utrikesfödda löper större risk av att hamna under inkomstgränsen för relativt låg ekonomisk standard.¹⁸ En stor anledning till att äldre inte uppnår tillräckligt god inkomst för att nå över gränsvärdet för relativt låg ekonomisk standard är att de inte har, alternativt inte har rätt till, maximalt bostadstillägg och/eller äldreförsörjningsstöd.¹⁹ På grund av att en större andel pensionärer i framtiden kommer att få behovsprövade förmåner med sitt medföljande mörkertal istället för garanti(/grund)pension kommer förslaget att öka den ekonomiska utsattheten i en redan utsatt grupp. Fattigdom skadar hälsan och ökar utanförskap och ojämlikhet, vilket medför kostsamma konsekvenser för samhället. Samtidigt undergräver förslaget socialt medborgarskap hos människor som har fått skydd i Sverige. Folk som lever i relativ fattigdom kan inte delta fullt ut i samhällslivet: fika på ett kafé med vänner, köpa barnbarnen en biljett till simhallen, resa med tunnelbanan eller buss till evenemang eller möten, gå på bio, köpa gåvor till familjemedlemmar. Istället för att konverteras till en andra klassens medborgare när de går i pension, förtjänar människor som beviljats skydd i Sverige pga förföljelse i deras hemland samma rättigheter som en svenskfödd person.

En ökad andel fattigpensionärer innebär också lägre skatteintäkter och ökade kostnader för kommunerna. Redan innan coronapandemin larmade Sveriges Kommuner och Regioner om växande ekonomiska utmaningar för kommunerna.²⁰ De kommande 15 åren kommer Sverige nämligen få allt fler yngre och äldre, medan personer i arbetsför ålder inte ökar i samma takt. Färre ska alltså försörja fler samtidigt som kommunernas kostnader för skola och äldreomsorg ökar. Utredningens förslag kan därmed innebära att solidariska kommuner som tagit emot en större andel flyktingar drabbas extra hårt ekonomiskt om denna grupp får kraftigt försämrade inkomster efter arbetslivet och istället tvingas söka ekonomiskt bistånd. En sådan utveckling riskerar på sikt att sänka kvalitén på hela den gemensamma välfärden i dessa kommuner.

Regeringen bör genomföra en grundanalys av de ekonomiska konsekvenser förslaget skulle medföra, särskilt effekter för enskilda och därpå följande konsekvenser för jämställdheten, jämlikheten och integrationen.

Vi noterar med beklagande att analysen som presenterades i slutbetänkandet av ekonomiska konsekvenser hos människor som inte längre skyddas av hemlandsregeln visar på allvarliga brister. Analysen tar inte hänsyn till det faktum att äldreförsörjningsstödet är en behovsprövad förmån som årligen måste ansökas om på nytt; inte heller till det faktum att förmånen underutnyttjas av en stor andel människor (mörkertalet), och inte heller till det faktum att utvidgningen av behovsprövad förmån kommer att orsaka ökade kostnader hos servicekontoren när folk söker råd, ökat behov av informationskampanjer samt särskilt stöd för ett ökat antal människor som bor på äldreboenden och vill få råd och hjälp. Det finns ingen indikation i slutbetänkandet om hur pass stor ökning i administrativa kostnader kommuner kommer att ha när socialtjänsten utreder ekonomiskt bistånd med en ökning av 22 miljoner kronor per år efter 5 år.

Slutbetänkandet drar slutsatsen att fler män än kvinnor kommer att få en något försämrad ekonomi till följd av förslaget än de skulle ha haft med nuvarande regler och att det därför inte har någon reell påverkan på jämställdheten. Enligt de beräkningar som slutbetänkandet

¹⁸ Pensionsmyndigheten 2018. *Äldre med låga inkomster*. Pensionsmyndigheten, Stockholm, s. i.

¹⁹ Pensionsmyndigheten 2018. *Äldre med låga inkomster*. Pensionsmyndigheten, Stockholm, s. i–ii.

²⁰ Wallenskog A. 2018. *Varför prata om ekonomiska utmaningar när allt går så bra?*

Ekonomibloggen, Sveriges Kommuner och Regioner.

<https://skr.se/tjanster/merfranskr/bloggarfranskr/ekonomibloggen/artiklar/varforprataomekonomiska-utmaningarnaralltgarsabra.15192.html>

lagt fram konstaterar vi att kvinnor kommer att få en nästan dubbelt så stor minskning i pension som män, om de inte lyckas ansöka om de bidrag som personer i deras ställning har rätt till.²¹ På grund av detta kan konsekvenserna för jämställdheten vara stora och det behövs en mer heltäckande undersökning. Slutligen bör analysen skilja på sparande som är ett resultat av att människor får mindre i äldreförsörjningsstöd och bostadstillägg jämfört med vad de skulle ha förväntat sig från garanti(grund)pension och sparande som endast är en konsekvens av att människor går miste om finansiellt stöd som de har rätt till.

Det är knappast bra för integrationen med en allt tydligare inkomstklyfta mellan svensk- och utrikesfödda pensionärer och att allt fler barn och barnbarn till människor som har flytt förföljelser får se sina äldre släktingar bli fattigpensionärer. Det är ett demokratiskt problem när inkomstklyftorna i Sverige ökar: alla förväntas ha trygghet i ålderns höst, men istället har ett allt större antal människor behov av ekonomiskt bistånd.

Regeringen bör genomföra alla pensionsreformer som minskar utbetalning av pension över längre tid.

Förslaget ska träda i kraft den 1 december 2021 och tillämpas från och med den 1 januari 2022.²² Att förslaget ska tillämpas om drygt ett år medför en rad nackdelar.

I år är associeringsrätt och följaktligen demokratisk översyn begränsad pga den pågående covid-19 pandemin. Mer specifikt har Folkhälsomyndigheten avrått från att delta i större sociala sammanhang; Stockholms stad och smittskyddsläkare rekommenderar att begränsa fysisk kontakt samt att inte åka kollektivt. Om man ska följa råden blir det svårt att organisera möten och diskussioner om förslaget. Åtgärderna för att bromsa smittspridning förväntas kvarstå åtminstone till oktober 2021.²³ Denna problematik förvärras av det faktum att grupper som har invandrat till Sverige samt personer äldre än 70 år löper avsevärt större risk av allvarlig infektion. Därför begränsas associeringsrätt och följaktligen demokratisk översyn särskilt vad gäller de grupper som skulle påverkas mest negativt av förslaget samt deras närstående.

Personer som går i pension börjar ofta planera några år innan och tar beslut som handlar om val av jobb, att trappa ner i tid, att börja ta tjänstepension eller att använda sig av sitt sparande. Personer som fyller 65 år 2022 blir de första att omfattas av förslaget. Dessa personer kommer därmed att upptäcka mindre än ett år i förväg att de inte kommer att få garanti(/grund)pension. Sett ur detta perspektiv utgör förslaget till viss del retroaktiv lagstiftning. Människor som inte längre skyddas av hemlandsregeln kommer i framtiden att få sämre inkomster än vad de med nuvarande regler kunnat förvänta sig, utan tid för att förbereda sin ekonomi inför reformen.

Regeringen bör utreda åtgärder för att öka trovärdigheten och rättvisa i pensionssystemet som inte äventyrar ekonomiskt skydd för flyktingar och andra i behov av skydd.

Särregler infördes för flyktingar och andra skyddsbehövande eftersom dessa grupper inte har möjlighet att få med sig sina pensionsrättigheter från det land de flydde från.²⁴ Eftersom flyktingar inte förväntas ha med sig pensionsrättigheter från hemlandet blir det

²¹ SOU 2020:32, s. 210.

²² SOU 2020:32, s. 183.

²³ Johan Carlson, generaldirektör på Folkhälsomyndigheten, sa den 4:e oktober 2020, ”Vi får räkna med att åtgärder mot coronaspridningen kommer ligga kvar lång tid, vi pratar om åtminstone ett år fram.” <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/johan-carlson-restriktionerna-kommer-ligga-kvar-ett-ar>

²⁴ SOU 2020:32, s. 101; Prop. 1992/93:7, s. 68.

knappast rättvist att behandla dem på precis samma sätt som medborgare som hade möjlighet att bygga upp pensionsrättigheter. Den principen försvarade särregeln på 1990-talet; inga bevis har lagts fram i slutbetänkandet om att världsläget har förändrats sedan dess. Vi tvivlar starkt på att världsläget har förändrats på så sätt att flyktingar som går i pension de närmaste 30 åren kommer att ha större tillgång till pensionsrättigheter från deras ursprungsländer än vad som hittills varit fallet. Istället för att driva äldre människor in i fattigdom kunde regeringen fundera på hur man skulle kunna öka medvetenheten om varför flyktingar skyddas.

Avsnitt 5.2: Tillgodoräknande av försäkringstid i vissa situationer: Beräkning av försäkringstid för grundpension efter sjukersättning

Utredningsförslaget: Att avskaffa regeln som möjliggör att försäkringstid som legat till grund för sjukersättning kan användas för att beräkna försäkringstid för grundskyddet inom den allmänna ålderspensionen.

Pensionsrättvisa ser med reservation på avskaffandet av regeln. Förslaget kommer avsevärt minska den disponibla inkomsten hos en redan utsatt grupp.

Avsnitt 6: Sjukersättning och aktivitetsersättning i form av grundersättning

Utredningsförslaget: Att ta fram en utformning av sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning.

Eftersom utredningsförslaget inte handlar om pensioner har Pensionsrättvisa inga synpunkter.

I detta ärende har Pensionsrättvisa beslutat.

Mahi Akter
Föreningsordförande

Loretta Platts
Föredragande